

16-11-2023

Aanwezig: [redacted] (gemeente Bergen), [redacted] (gemeente Bergen), [redacted] (Provincie Limburg) en [redacted] (provincie Limburg)

Voorstelronde:

[redacted] Beleidsmedewerker water en riolering. Taken van [redacted] overgenomen. Werkt aan gebiedsdossiers op bestemmingsniveau. Beleidsmatig rondom BRP en GRP.

[redacted] adviseur ruimtelijke ordening. Beleidsmedewerker.

[redacted] beleidsmedewerker Water. Bezig met grondwater.

[redacted]: project assistent. Afspraken in plannen en notuleren op locatie.

Presentatie:

Doel is om ervoor te zorgen dat we genoeg drinkwater van goede kwaliteit hebben, nu en in de toekomst. Daarom zetten we in op: Beschermen om te blijven

Naar aanleiding van nieuwe modellen en kennis zijn berekeningen gemaakt. Hieruit zijn andere afmetingen van de grondwaterbeschermingsgebieden gekomen. Er is een 25 jaars-zone berekend, een 100 jaars-zone en een 200 jaars-zone. Het waterwingebied (donkerblauw) verandert niet, het grondwaterbeschermingsgebied (lichtblauw) wel.

We gaan nu langs de stakeholders om informatie op te vragen. Begin januari verzamelen we de ideeën van de stakeholders, naar aanleiding daarvan besluit GS welke gebieden worden beschermd, 25 jaar 100 jaar of 200 jaar inclusief de regels. Na de zomervakantie zal dit in Provinciale Staten worden vastgesteld. Daarna actualiseren we de gebiedsdossiers (inventarisatie bedreigingen in het grondwaterbeschermingsgebieden) en het Uitvoeringsprogramma.

Grondwaterbescherming bestaat uit 3 soorten gebieden:

- **Waterwingebied (donkerblauw)** gebied vlak rondom de putten waar WML-water uit oppompt. 60 dagen (druppels die in dat gebied vallen en binnen 60 dagen bij die pompput zijn, dat bepaalt de begrenzing van dit gebied). Als een druppel 60 dagen onder de grond is, dan zijn de virussen en bacteriën dood. (Bacteriologisch betrouwbaar water)
- **Grondwaterbeschermingsgebied (lichtblauw)** 25 jaar intrekgebied, omvat het gebied waarbinnen alle neerslag binnen 25 jaar bij de pompput is. Als er daarbuiten een verontreiniging ontstaat dan kun je in ieder geval nog 25 jaar gebruikmaken van de winplaats. In het verleden was het idee dat je dan voldoende tijd had om een nieuwe locatie te ontwikkelen. Door allerlei ruimtelijke beperkingen is die ruimte er nauwelijks nog.
- **Boringsvrije zone** grote groen/geel gebied (kleilaag in ondergrond). Kleilaag willen we in stand houden. De kleilaag zit op in het uiterste zuiden van de gemeente Bergen op ongeveer 14 meter diepte.

[redacted] is nieuwsgierig naar traject Water en Bodem Sturend. In hoeverre dit hier wordt meegenomen.

[redacted] geeft aan dat Water en Bodem Sturend op een redelijk hoog abstractieniveau is. We moeten zorgen dat er genoeg grondwater is voor de drinkwatervoorziening. De 20% besparing op drinkwatergebruik raakt dit verhaal wel, maar dit is een stuk concreter. De vraag is of die 20% haalbaar is.

Provincie Limburg moet ervoor zorgen dat er genoeg bronnen zijn voor de drinkwatervoorziening. En deze bronnen ook beschermen. Gemeentes hebben een wettelijke plicht hieraan bij te dragen (artikel 2 van de

Drinkwaterwet): “Alle bestuursorganen dragen zorg voor de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening. Bij de uitoefening van bevoegdheden en toepassing van wettelijke voorschriften door bestuursorganen geldt de duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening als een dwingende reden van groot openbaar belang”.

Woningbouwplannen leiden tot een toename van de drinkwatervraag. Limburg zit hierin nog goed. Op termijn gaat dit wel spelen, hoe zorgen we dat we in 2050 ook nog genoeg drinkwater hebben bij stijgende vraag of afnemend aanbod.

Hergebruik regenwater nog niet toegepast (België is dit al verplicht) Gemeente kan hierin iets betekenen bij nieuwbouw

In een **grondwaterbeschermingsgebied** gelden regels voor:

- ➔ Gebruik gevaarlijke stoffen (wel met dubbele lekbodem mits vergunning is verleend)
- ➔ Ondergrondse tanks (tankstations)
- ➔ WKO (warmte koudeopslag) zowel open als gesloten systemen
- ➔ Niet zomaar een boorput maken
- ➔ Begraafplaatsen
- ➔ Infrastructuur mag niet alles (risico drinkwater en kwaliteit groter wordt) Veel regels, maar ook vaak een mouw aan te passen

Voor sommige verboden kan een ontheffing onder voorwaarden worden verleend. Deze verboden gelden ook voor **waterwingebied**. Alleen de mogelijkheden voor ontheffing zijn hier veel kleiner. Verder is er een absoluut verbod op nieuwe wooneenheden. Bestaande woningen worden niet onteigend. In het waterwingebied in de gemeente Bergen bevinden zich voornamelijk natuur en een beetje landbouw.

Boringsvrije zones: bevat een kleilaag die we beschermen tegen doorboringen middels regels in de Omgevingsverordening. Gemeente Bergen heeft niets opgenomen over boringsvrije zones in het bestemmingsplan. [REDACTED] geeft aan: in kader gebiedsdossiers is wel gekeken of grondwaterbeschermingsgebied erin stond in hun plannen, maar niet gekeken naar boringsvrije zone. Er is nog geen pop-up in systeem wanneer iemand in de beschermingsgebieden een initiatief heeft (vergunningen)

In de boringsvrije zone loopt momenteel een handhavingsactie van beregeningsputten die na 2009 zijn geboord. Deze mogen niet door de kleilaag zijn geboord.

[REDACTED] heeft een artikel doorgestuurd gekregen → afgelopen zomer onttrekkingsverbod 250 locaties in de gemeente gecontroleerd. 67 illegale boorputten. 66 hadden die put dichtgegooid. Op één na had iedereen hem netjes aangepast.

[REDACTED] gaat dit artikel doorsturen naar [REDACTED] @prvlimburg.nl

Belangrijk: we willen beschermen om te blijven omdat de bronnen onder druk staan zowel kwaliteit (nitraat, antropogene stoffen zoals bestrijdingsmiddelen en PFAS) als kwantiteit (onttrekkingen van WML die mogelijk invloed hebben op Natura2000-gebieden).

Geohydrologisch onderzoek wordt opgepakt in ieder geval bij het Eendenmeer vanuit de provincie.

[REDACTED] vanuit stichting de Marken (vanuit de gemeente) en vanuit het Nationaal Park Maasduinen is [REDACTED] kwartiermarker/ trekker voor allerlei projecten. Vanuit de provincie is hier [REDACTED] mee bezig.

Grondwateronttrekking kan gevolgen hebben voor funderingen van oude gebouwen. Je wil dat deze oude gebouwen (funderingen) toch voldoende vochtig blijven en niet droog komen te vallen. (Aandachtspunt gemeente)

█ geeft aan dat er een leiding van pompstation Bergen naar het Eendenmeer (heet soms ook Meeuwenven) gaat. WML moet 5 a 10 % van het water dat ze oppompen op de winplaats Bergen infiltreren bij het Eendenmeer. De verlaging van de grondwaterstand onder het Eendenmeer wordt door de infiltratie tenietgedaan. █ gaat vergunningen/rapportages hierover opsturen.

█ geeft aan: gemeente heeft programma verduurzamen 2030. Dit programma zet in op verschillende aspecten o.a. besparen energiegebruik. Feitelijk kun je daar ook waterbesparing aan koppelen. WML --> zwembaden --> besparingscampagnes. Tips zwembadhouders.

█ en █ nemen contact op met WML. WML zal vermoedelijk bereid zijn om hieraan mee te werken en graag aanhaken. Kennis, informatie en financiën aan bijdragen.

Ecofuse heeft leiding onder de Maasduinen gelegd en vervoerd warm water naar de Maas toe. Dit warm water is misschien prima te gebruiken voor iemand anders. Nadelig hierbij is dat Bergen dunbevolkt is en grote afstanden moeten worden overbrugd.

Je zou veel meer moeten inzetten op zuinig watergebruik en op zoek gaan naar alternatieven. Kan het water lokaal geïnfilterd worden i.p.v. dat het naar de Maas gaat. Waterafvoer is heel ouderwets, maar gebeurt wel nog.

Beschermen om te blijven heeft aantal aspecten:

1. Waterwingebieden reserveren voor de drinkwatervoorziening, invulling zal moeten gebeuren op basis van vrijwilligheid.
2. Grotere grondwaterbeschermingsgebieden.
3. Aanpassen regels (met name in de boringsvrije zones).

Vraag vanuit gemeente: wat is de afweging tussen grotere grondwaterbeschermingsgebieden en andere belangen, Natura2000. Agrarische sector, bewoners etc. Hoe wordt daarmee omgegaan en hoe wordt deze afweging gemaakt.

De gemeente geeft aan dat natuurgebieden verdrogen en er wordt nagedacht hoe dat kan worden voorkomen. Drinkwater (eerste levensbehoefte) en natuur kan goed met elkaar worden gecombineerd. Natuur kan voordeel hebben van groter beschermingsgebieden. Opgemerkt wordt dat niet de onttrekkingshoeveelheid wordt vergroot, alleen het grondwaterbeschermingsgebied wordt groter. Reindersmeer: paarse lijn is de oude grens. Reindersmeer zat er nu niet bij en door de nieuwe berekeningen komt die er wel bij en wordt het gebied groter. Waterpeil in het Reindersmeer heeft meer invloed op de onttrekking van pompstation Bergen dan het peil van de Maas.

Door de uitbreiding van het grondwaterbeschermingsgebied komt er vooral veel natuur bij die niet grondwaterafhankelijk is en het Reindersmeer.

Planning → zijn nu bezig met ronde langs de stakeholders. Daarna voorstel voorleggen aan GS, dit voorstel wordt nog aan de gemeenten voorgelegd om de input van de gemeenten te verifiëren. Na de zomervakantie zal dit in provinciale staten vastgesteld worden. Daarna de gebiedsdossiers opstellen (inventarisatie bedreigingen in de grondwaterbeschermingsgebieden). Daarnaast werken we aan de schaderegeling. Als er schade is door de aanwijzing van het grondwaterbeschermingsgebied kan daarvoor een claim worden ingediend bij de provincie.

OPMERKING: in het overleg is aangegeven dat boeren die in het grondwaterbeschermingsgebied alleen toegelaten middelen mogen gebruiken een schadeclaim kunnen indienen. Dit blijkt (zeer waarschijnlijk) niet het geval te zijn. Doordat het Rijk de toelating regelt valt dit niet onder verantwoordelijkheid van de provincies. Uit jurisprudentie blijkt dat het nadeel dat de landbouw eventueel heeft van aanwijzen van een

grondwaterbeschermingsgebied niet voor vergoeding in aanmerking komt. We gaan hierover in gesprek met de LLTB/landbouw.

Wat betekent dit voor de gemeente:

■ geeft aan dat de LLTB niet per se de vertegenwoordiger is van de boeren in het gebied. ■ geeft ook aan dat de voorkeur gaat naar vooraf informeren van bewoners en landbouw, voordat de keuze door GS is gemaakt (de bewoners worden dan niet alleen op de hoogte gebracht van de vernieuwde situatie met regels, maar hebben dan ook inbreng daarin). Centraal overleg plannen met burgers en landbouw (brief sturen met link naar kaart en datum voor centraal overleg). Tijdens dit overleg kan de constatering worden aangegeven aan de hand van de nieuwe metingen, wat gaat er veranderen aan de beschermingsgebieden en daarbij voor de mensen. Hiervoor moet een communicatieadviseur worden ingeschakeld door de provincie. Gemeente wil hierbij wel worden uitgenodigd en op de hoogte worden gehouden.

EnergieLandgoed, hier is de gemeente mee bezig (zonnepanelen en windmolens) → brand; dat heeft wel een potentieel effect. De provincie is hierbij betrokken geweest geeft ■ aan. Daarbij is toen ook gekeken naar wat je kunt doen in een energiepark zodat het zo weinig mogelijk effect heeft op het grondwaterbeschermingsgebied. Hier is wel over nagedacht. Er moet wel gekeken worden naar het schoonmaken van deze zonnepanelen (ook belangrijk voor mee te nemen in communicatie naar inwoners).

Effect voor boeren: alleen gebruik van toegelaten bestrijdingsmiddelen.

Woningopgave is niet voorzien in het grondwaterbeschermingsgebied.

De Wellsche Hut en paar kleine campings liggen er wel nog. De Wellsche Hut heeft geen uitbreidingsplannen. Campings zijn nu verboden, maar dit wordt bij de nieuwe omgevingsverordening eruit gehaald.

Er zitten wel nog verschillende IBA's in de grond in het gebied. Is een van de gebiedsdossiers acties. (131 IBA's). Belangrijke potentiële bron van verontreiniging in het gebied. Blijft belangrijk punt van aandacht.

Nationaal park bezig met alle natuurgebieden en transitie. Bij de Maaspark Well worden nu afgravingen gedaan. Wat is het effect van die afgraving op het totale grondwaterspiegel. Er is een vergunning voor het afgraven. Uit de berekeningen blijkt dat er enig effect is, maar dat is zo klein (er worden geen belangen geschaad en door de pijlopzet van de Maas wordt dit teniet gedaan)

De ontgronder moet jaarlijks monitoringsrapportages indienen over de effecten daarvan. Dit zijn openbare stukken.

Elke maandag is PAO, dan kan dit worden ingebracht.

Acties:

- WML-waterbesparingsacties aangeven tips voor o.a. zwembadhouders meenemen (**actie Provincie**)
- De monitoringsrapportages van de ontgronder doorsturen naar de gemeente (■ vragen van vergunningen) (**actie provincie**)
- ■ gaat vergunningen/rapportages hierover opsturen. Over infiltratie van water van Eendenmeer (Meeuwenven) (**actie provincie**)

- Presentatie sturen naar gemeente Bergen mogelijkheid tot voorleggen aan de wethouder (**actie provincie**)
- [redacted] gaat kijken voor een plaatje met de begrenzing, dan kan dat in het systeem worden verwerkt voor vergunningen bij de gemeente (**actie provincie**)
- [redacted] gaat artikel m.b.t beregeningsputten doorsturen naar [redacted] [@prvlimburg.nl](mailto:[redacted]@prvlimburg.nl) (**actie [redacted] van gemeente Bergen**)
- Gemeente Bergen neemt contact op met WML i.v.m. programma verduurzamen 2030. WML zal bereid zijn om hieraan mee te werken en graag aanhaken. Kennis, informatie en financiën aan bijdragen. (**actie gemeente Bergen**)
- Communicatieadviseur inhuren door provincie die de inwoners/landbouw en industrie op de hoogte gaat brengen (**actie provincie**)
- Gemeente uitnodigen bij een overleg/bijeenkomst met de bewoners/landbouwers (**actie provincie**)
- IBA's hoe gaat de monitoring hiervan uitzien/ hoe word dit verder opgepakt in een grondwaterbeschermingsgebied (beleid) (**actie provincie**)
- Vergunningensysteem→ pop up wanneer iemand een aanvraag doet en dit betrekking heeft op grondwaterbeschermingsgebied. Is ter sprake gekomen bij het Uitvoeringsprogramma Gebiedsdossiers (**actie gemeente Bergen**)
- Er is geen nieuwe datum overlegd. Wanneer de gemeente graag naar aanleiding van dit verslag of eventuele andere vragen/casussen m.b.t grondwaterbeschermingsgebieden een overleg wil, dan kunnen ze contact daarvoor opnemen met [redacted] [@prvlimburg.nl](mailto:[redacted]@prvlimburg.nl)
- Wanneer de gemeente een inhoudelijke vraag heeft m.b.t grondwaterbeschermingsgebied dan kan daarvoor contact worden opgenomen met [redacted] [@prvlimburg.nl](mailto:[redacted]@prvlimburg.nl)